

דף עג.

עין משפט א.

יו"ד סימן קלד סעיף א

- א. יין נסך שנתערב ביין של היתר אוסר בהנאה בכל שהוא ^ד.
- ב. במה דברים אמורים כשהורק ^ה היין המותר על טיפה של יין נסך, אבל אם עירה יין נסך מפך קטן לתוך הבור של יין אפי' עירה כל היום כולו ראשון ראשון בטל ^י ולא נאסר.
- ג. עירה מחבית בין מהמותר לאסור בין מהאסור למותר הכל אסור משום שהעמוד היורד ^ז מפי החבית גדול ועושה חיבור.

ד. ממשנה ע"ז דף ע"ב.

ה. כתב הש"ך בס"ק א' אפי' היין המותר נפל בפעם אחת הרבה על הטיפה של יין נסך עד שיש ששים אפ"ה אסור והטעם שאותו דבר שעומד במקומו חשוב יותר מן הבא עליו, אבל כשההיתר עומד במקומו והאיסור בא עליו ההיתר מבטל האיסור אלא א"כ נפל בבת אחת כדי נ"ט, ומ"מ בהפסד מרובה וכה"ג יש לסמוך על הפוסקים דס"ל דבהיתר לתוך איסור ג"כ אם נפל בבת אחת ויש ששים מותר אלא בשנפל מעט מעט אנו אומרים ראשון ראשון בטיל ואפי' ניתוסף אח"כ היתר ונתרבה עד ששים אינו חוזר וניעור אף על גב דבשאר איסורים וכן במים ויין היה חוזר וניעור, ביין נסך במין במינו החמירו. וכל זה בודאי יינם אבל בסתם יינם בזה"ז קימ"ל שבכל ענין בטל בששים לדעת הרמ"א.

ו. ומשמע שאע"פ שאין ששים נגד האיסור מותר וזו דעת הרמב"ם, אבל הש"ך כתב דאנן לא קימ"ל הכי אלא בעינן ששים כנגד כל מה שנפל דאל"כ חוזר וניעור ונאסר. ש"ך בס"ק ד'.

וכתב הר"ן דאע"ג דקימ"ל ניצוק חיבור, אין הניצוק חיבור אלא לומר שאותו היין שלמעלה דינו כאותו יין שנתערב למטה והרי הוא כמוהו וכיון שאותו שלמטה נתבטל ונעשה היתר איך יאסר היין שלמעלה ע"כ. ש"ך בס"ק ג'. ועיין בדברי מר"ן בסוף סעיף ג' דסיים שהגם שראשון ראשון בטל מ"מ אם יהיה שם בנ"ט אסור וכן עיקר, כ"כ הרמ"א, והש"ך שם בס"ק י"ח.

ועיין בספר תפארת ישראל על המשניות בפאה פ"ז משנה ח' שכתב דדוקא לח בלח אמרינן קמא קמא בטיל שמתערב מיד בכולו ויש בו בילה אבל לא לח ביבש ע"ש, פ"ת אות א'.

ז. ודוקא כשלא נפסק הקילוח אבל אם נפסק הקילוח אין היין שבחבית חיבור ליין שבבור, וכיון שבאותו שנפל לבדו אין בו בנ"ט בטל כמו בפך קטן. והטעם שלגבי חבית נהגו לערות בכלי לבור וכיון שסוף היין שבחבית לירד ע"י הכלי לבור ודרכו בכך א"א לומר בו ראשון ראשון בטיל שכל שעומד ליפול ולהתערב חושבין אותו כמעורב כבר משא"כ מפך קטן אין אנו רואים כמעורב כבר. ש"ך ס"ק ה'.

עין משפט ב.ג.ד.ה.ו.

י"ד סימן קלד פ"ה ג

ג. ו. מים שנתערבו ביין או יין במים ביטולם בנותן טעם ח שהם מין בשאינו מינו.

ג. ז. במה דברים אמורים בנפל המשקה המותר לתוך משקה האסור, אבל אם נפל המשקה האסור לתוך משקה המותר ראשון ראשון בטל אם הורק מפך קטן מעט מעט. וגם בזה אם נתרבה משקה האסור בתוך ההיתר עד שנותן בו טעם הרי זה אוסרו.

ג. ח. המים האסורים הם המים הנעבדים או אם נעשו תקרובת לעבודה זרה.

הגה: דברי מר"ן סותרים ט דבתחילה כתב דאם נפל משקה האסור להיתר מפך קטן ראשון ראשון בטל ואח"כ כתב דאם יתרבה האיסור בנ"ט אסור והוא פלוגתא וסברת האוסרים עיקר.

י"ד סימן קלד פ"ה א

עיין לעיל עין משפט א

עין משפט ז.ז.

י"ד סימן קלד פ"ה ד

ה. ט. בור של יין שנפל לתוכו קיתון של מים מתחילה י ואח"כ נפל לתוכו יין נסך רואים את יין ההיתר כאילו אינו והמים שנפלו משערים אותם אם יש בהם כדי לבטל טעם אותו יין נסך הרי המים רבים ומבטלים והכל מותר.

ח. לשון הרמב"ם בפ' ט"ו ממ"א ממשנה ע"ז דף ע"ג, וכרב יצחק בר יוסף בגמ'. וכתב הש"ך בס"ק ט"ז דאם נפלו המים לתוך היין אפי' מעט מעט כיון שנתרבו המים עד שאין היין נותן בהם טעם מותר, והקשה מדוע לא אמרינן חתיכה נעשית נבילה וכבר נאסר הכל לפני אי נתינת טעם ובשלמא לסוברים דאין אומרים חנ"נ רק בבשר בחלב ניחא אבל לרמ"א דאמרינן חנ"נ בכל האיסורים קשה וניחא גם לסוברים דלא אמרינן חנ"נ בשאר איסורים בצונן אבל לדעת הרא"ש דס"ל דגם בצונן אמרינן חנ"נ קשה, וכתב לתרץ דהרא"ש אזיל לטעמיה דס"ל דלא אמרינן חנ"נ רק בבשר בחלב.

ט. הט"ז מאריך ליישב דברי מר"ן, והש"ך כתב שזה דוחק וכתב דט"ס וצריך להיות בדברי מר"ן בסוף הסעיף יש אומרים דאם נתרבה המשקה האסור עד שיש בו כדי ליתן טעם אוסר, עיין בנה"כ, ועיין בבאר הגולה אות י"א מה שהאריך.

י. מימרא דכי אתא רבין אמר ר"י בדף ע"ג.

ה. י. סתם יינם ^ב שנתערב ביין של היתר אפי' לא נפל לתוכו מקודם קיתון של מים אלא לבסוף ^ל אם יש במים כדי לבטל טעם היין האסור הכל מותר.

דף עג:

י"ד סימן צח סעיף א

עין משפט א.

א. איסור שנתערב בהיתר ^מ אם זה מין בשאינו מינו כגון חלב ^ב שנתערב בבשר יטעמנו עכו"ם ^ס אם אומר שאין בו טעם חלב או שיש בו אבל טעמו פגום מותר ^ע והוא שלא יהיה סופו להשביח.

א. ב. צריך שהעכו"ם לא ידע שסומכין עליו, ואם אין שם עכו"ם משערין בששים ^פ. וה"ה אם נתערב מין במינו דאי אפשר לעמוד על טעם האיסור משערין בששים.

כ. כלישנא בתרא דרב שמואל בר יהודה שם בגמ', וברישא ביין נסך שהוא אסור מדאורייתא פסק כהרמב"ם דפסק כלישנא קמא, מיהו העיר בבאר הגולה שהב"י פסק דלא כהרמב"ם ולא חילק בין יי"נ לסתם יינם ולעולם בטיל גם בנפל לבסוף.

ל. והא דלא אמרינן חנ"נ ויצטרך לבטל גם יין דהיתר ודאיסור, כתב הרא"ש כיון שנאסר במשהו לא אמרינן ביה חנ"נ, ועיין בט"ז ס"ק ד', ועיין בש"ך. מ. מימרא דרבא בחולין צ"ז.

נ. חלב בצירי' והוי מין בשאינו מינו. ט"ז ס"ק א'. ש"ך ס"ק א'. והיינו שנתבשל החלב עם הבשר.

ס. רמב"ם פט"ז ממאכלות אסורות ואפי' אינו אומן, וכמ"ש הטור בשם הרשב"א, אבל היום בין האשכנזים בין הספרדים אין סומכין על טעימת עכו"ם אלא הכל משערין בששים, וכמו שכתב הרמ"א. ובמקום ספק איסור מותר לטעום בלשון. ט"ז ס"ק ב'. וש"ך חולק.

ע. ואם אומר שיש בו טעם אסור אף שיש בו ששים. ב"י ופר"ח אות י'. ונפ"מ גם היום שמשערין בששים אם יש בו טעם אסור. כה"ח אות ג'.

פ. והשיעור הוא לא במשקל אלא בנפח והמשער ע"י משקל טועה ומאכיל טריפות ובאיסור קל צריך לשער בנפח אבל באיסור כבד צריך לשער במשקל. כף החיים אות ה'. ועיין באות ו'.

ואם האיסור וההיתר מאותו מין כגון שניהם בשר בלי עצמות משערין במשקל שהעצמות כבדים יותר מהבשר. והחיטים יותר כבדים מן הקמח, והיין והשמן קלים מן המים אחד מכ"ז. כף החיים אות ט'.

הגה: והיום אין נוהגים לסמוך על טעימת עכו"ם ^א ומשערין הכל בששים.

עין משפט ב.

יו"ד סימן קלד סעיף א

עיין לעיל דף עג. עין משפט א

^א. וכ"כ הכנה"ג בהגהות הב"י אות ט"ו, וכ"כ בזבחי צדק אות ה' מפרי העץ אות א'. ומשמע דהיום הגם שאין סומכין על טעימת עכו"ם מ"מ על טעימת ישראל סומכין במין בשאינו מינו דהיתרא כגון תרומה שנפל לחולין שכהן טועם כמו שהגמ' אומרת. ואף שבזה"ז אין לנו תרומה נפ"מ לאומר קונם בשר ויין שאינו טועם ונפל לתבשיל שאסור לו בנ"ט שבזה סומכין על טעימת ישראל. וסומכין על ישראל אפי' אינו אומן. ש"ך ס"ק ה', ודלא כהלבוש שכתב דהיום אין סומכין על טעימת כהן. מיהו י"א דלא סומכין האידנא גם על טעימת ישראל ולעולם צריך ששים, וסיים בכף החיים אות י"ב דאפשר בהפ"מ יש להקל.

ואם טעמו אותו ג' אנשים ורובם אומרים שאין בו טעם הנרגש ואחד אומר שיש בו טעם מותר, דכיון שאין זה טעם הנרגש לרוב בני אדם מותר. ונפ"מ אם טעמוהו ג' או ד' ישראל בדיעבד דסומכין ארובא. כה"ח אות י"ד.